

Kent Meydanlarının Geçmiş ve Günümüz Görüntülerinin Görsel Peyzaj Kalitesinin Saptanması: İstanbul İli Taksim Meydanı Örneği

Determination of Visual Landscape Quality of Past and Present Images of City Squares: The Example of Istanbul Taksim Square

Belma ACARLI^a, Tuğba KİPER^{b*}

^aYüksek Peyzaj Mimarı, Namık Kemal Üniversitesi, Güzel Sanatlar, Tasarım ve Mimarlık Fakültesi, Peyzaj Mimarlığı Bölümü, Tekirdağ, Türkiye

^bProf. Dr. Namık Kemal Üniversitesi, Güzel Sanatlar, Tasarım ve Mimarlık Fakültesi Peyzaj Mimarlığı Bölümü, Tekirdağ, Türkiye

ÖZET ABSTRACT

Araştırmada, İstanbul İli için önemli bir tarihi birikime sahip Taksim meydanı ve yakın çevresinin; geçmiş ve günümüz durumunun görsel peyzaj kalitesine ilişkin değişimi irdelenmiştir. Bu doğrultuda çalışmada; alana ilişkin eski ve yeni kent görünüşleri açısından görsel peyzaja ilişkin algısal farklılıklar saptanmıştır. Çalışma kapsamında görsel peyzaj analizi yöntemi kullanılmıştır. Bu kapsamda Taksim Meydanı ve yakın çevresinde yer alan kentsel kimlik açısından önem teşkil eden Taksim Meydanı, Taksim Maksemi, İstiklal Caddesi, Cumhuriyet Caddesi, Gezi Parkı, Atatürk Kültür Merkezi, The Marmara Otel'i'ne ait 7 şer adet fotoğraftan oluşan geçmiş ve günümüze ilişkin görüntüler uzman grubu tarafından 5 ana 18 alt parametre temelinde 5'li Likert ölçeği kullanılarak değerlendirilmiştir. Tanımlayıcı istatistiksel değerlendirmeler sonucunda, en çok ve en az tercih edilen geçmiş ve günümüz görünüşlerine ilişkin mekânsal karakteristikler tespit edilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Meydan, Kent Meydanı, Görsel Peyzaj Analizi, Taksim Meydanı

In this research; Taksim Square and its immediate surroundings, which has an important historical accumulation for the city of Istanbul, and its change in visual landscape quality is scrutinised by comparing the past and present situation. In this direction, the study reveals the perceptual differences related to the visual landscape in terms of old and new urban appearances of the area. The study adopts the method of visual landscape analysis. Within this framework, the past and today's images, which consist 7 photographs belonging to Taksim Square and its nearby places including Taksim Court, Istiklal Street, Cumhuriyet Street, Gezi Park, Ataturk Culture Centre, The Marmara Hotel as they are important in terms of urban identity, were evaluated by a group of experts using a 5-point likert scale based on 5 main parameters and 18 sub-parameters. As a result of the descriptive statistical assessments, the least and the most preferred spatial characteristics regarding both past and present appearances were determined.

Keywords: Square, Public Square, Visual Landscape Analysis, Taksim Square.

1. GİRİŞ

Meydanlar, kentte toplanma/dağılma merkezi oluşturma, görsel çekicilik gibi işlevlerinin yanısıra, özellikle; hem kent halkı hem de diğer ziyaretçiler için tanışma, bir araya gelme, toplanma, karşılaşma mekanları olmuşlardır. Öyle ki Erdönmezer (2014) meydanları; binalar arasında sosyal bir hayat (doku) yaratan mekanlar olarak tanımlamıştır. Böylelikle insanların şehrin karmaşasından kopup soluklandıkları, rahatlama ve dinlenme imkânı buldukları, insanların birbirini izledikleri ve kentteki olup biten olayları paylaştıkları çok amaçlı kullanım mekânları olmuşlardır. Bu noktada meydanlar antik dönemlerden Cumhuriyetin ilk dönemlerine kadar; agora, forum, plaza, campo, piazza, grand place olarak adlandırılan meydanlar; kentlerin yaşam felsefesini, yaşam tarzını yansıtan kent kültürünün önemli bir parçası olmuşlardır (İnceoğlu, Aytuğ, 2009; Atalay, 2011; Özer ve Ayten, 2005, Apak ve Erdönmez, 2015). Özellikle de kentsel bir mekân olan meydan, parçası olduğu kentle fiziksel, sosyal, kültürel, tarihsel bağlamda bir bütün oluşturmuştur (Ölmez Kalender ve Demiroğlu, 2011). Ancak; günümüzde teknolojik gelişmeler, değişen ve dönüşen yaşam standartları ve hızlı nüfus artışı ile birlikte büyüyen kentler için meydanlar; kavşak noktaları veya otopark alanlarına dönüşmüşlerdir (Kır, 2009; Özer ve Ayten, 2005). Taşçı'nın (2014) da belirttiği gibi; antik Yunan kentlerinde içinde çeşitli toplumsal konuların tartışıldığı agoralar, daha sade ve işlevsel yaşam tarzını, Ortaçağ'da düzgün geometrik formlara sahip olmayan ancak birçok heykelin sergilendiği meydanlar, insanı ön plana çıkaran ve sanatsal yaşam tarzını,

* Corresponding author

E-mail address: tkiper@nku.edu.tr

<http://dx.doi.org/10.16950/iujad.428505>

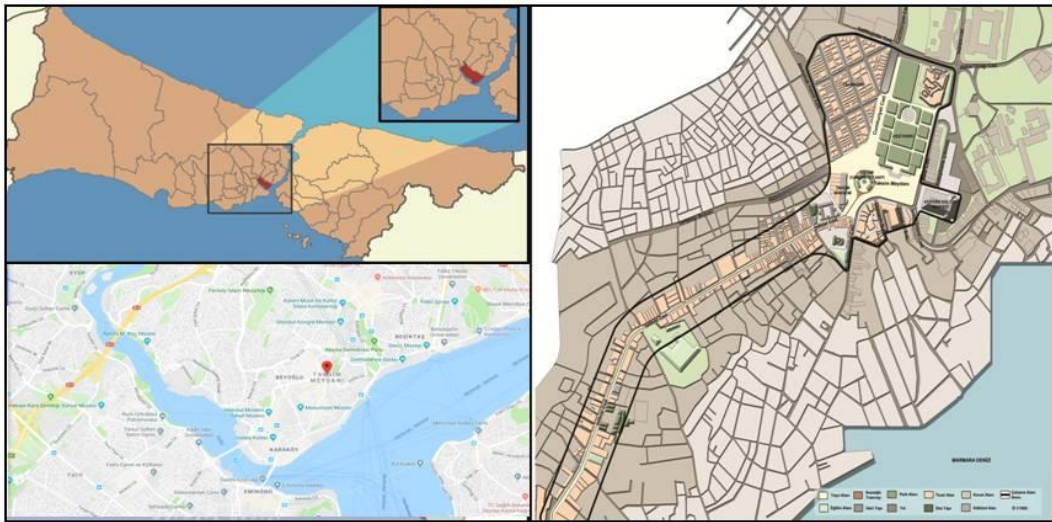
Rönesans'ta denge unsurunun egemen olduğu meydanlar, şekilciliği temel alan yaşam tarzını, barok dönemde hareketliliğin görüldüğü meydanlar, süslü ve gösterişli yaşam tarzını, modern dönemde meydanlar ise kent dokusu içinde sıkışıp kalmış, araç odaklı daha mekanik bir yaşam tarzını ortaya yansıtmışlardır. Bu noktada meydanlar, zaman içerisinde işlev ve form açısından farklılıklar göstererek mekânsal nitelikleri ve karakteristik özellikleri ile görsel yönden de farklı tasarımlarla etkin birer karakter kazanmışlardır (Altınçekiç, 2000; Sancar ve Acar, 2016). Dolayısıyla da imaj, kimlik ve anlam bütününde ortaya çıkan dönüşümlerle birlikte meydanlar üzerinde fiziksel, görsel ve sosyal anlamda etkileşimler gözlemlenmiştir. Bu durumda meydanların içinde bulunduğu çevrenin görsel kalitesinin kullanıcı tarafından algılanış şekli de oldukça önemlidir. Aksi takdirde, kullanıcı algısı zayıfladıkça, insan ile çevresi arasındaki ilişki giderek eksilerek, tercih edilmemesine neden olur. Bu kapsamda, makalede, tarihte üç büyük imparatorluğa başkentlik ve çeşitli kültürlerle ev sahipliği yapmış yedi tepe üzerine kurulmuş İstanbul İli için önemli bir tarihi birikime sahip Taksim meydanı ve yakın çevresinin geçmiş ve günümüz durumunun görsel peyzaj kalitesine ilişkin değişimi irdelenmiştir. Bu doğrultuda çalışmada; alana ilişkin eski ve yeni kent görünümü açısından görsel peyzaja ilişkin algısal farklılıklar saptanarak, aşağıdaki sorulara cevap aranmıştır;

- Taksim meydanı ve yakın çevresinin geçmiş ve günümüz görünümü arasında hangisi tercih edilmektedir?
- Taksim meydanı ve yakın çevresinin geçmiş ve günümüz görünümü açısından görsel yönden çekicilik gösteren alanlar nelerdir?

2. MATERYAL ve YÖNTEM

Araştırmanın ana materyalini İstanbul'un Beyoğlu ilçesinde yer alan Taksim Meydanı ve yakın çevresi oluşturmaktadır. Seçilen alan yaklaşık olarak 210.000 m²'dir. Araştırma alanı; İstiklal Caddesi, Abdülhak Hamit Caddesi ve Yedikuyular Caddesi üzerinden Talimhane bölgesi, Gezi parkı ile Mete Caddesi üzerinden ise Atatürk Kültür Merkezi, Taksim Meydanı'nı kapsayarak İsmet İnönü Caddesi, Dünya S. Sokağı, Osmanlı Sokağı'nın bir kısmı ile Sıraselviler Caddesi'ne bağlanmaktadır.

Taksim Meydanı, İstanbul ilinde Beyoğlu İlçesi Gümüssuyu mahallesi sınırları içerisinde; İstiklal Caddesi, Sıraselviler Caddesi, Gümüssuyu Caddesi ve Tarlabası Bulvarının kesişim noktasında bulunmakta olup, 72.410 m² lik bir yüzölçümüne sahiptir (Şekil 1).

Şekil 1. Araştırma alanının konumu

Araştırma alanı olarak Taksim Meydanı ve yakın çevresinin seçilmesinde; İstanbul kent kimliğinin simgesi niteliğinde olması, kentin önemli ulaşım bağlantılarını üzerinde barındırması, tarihi anıtsal yapı ve geleneksel mimari dokuyu bulundurması, ticari mekanlara sahip olması, İstanbul kenti için bir landmark niteliği taşıması ve yoğun bir kullanım talebine sahip olması etkili olmuştur. Alan ve yapı çevresine ilişkin yapı-fonksiyon durumları Şekil 2. de verilmiştir.

Şekil 3. Görsel peyzaj analizinde kullanılan fotoğraflar ve çekim noktaları

Saptanan verilerin değerlendirme sonuçlarının yorumlanmasında ise (Özkan vd., 2015) kent görünümünde görsel tercih değerlendirmesi çalışmasından faydalanılmıştır. Elde edilen bilgiler doğrultusunda geçmiş ve günümüz arasında kıyaslamalar yapılmıştır.

Uzman grubunun değerlendirme ölçütlerine vermiş oldukları puanlamaların yüzdeler ortalamaları istatistiksel analizlerle ortaya konmuştur. Yüzdeler her bir fotoğrafta kullanılan parametre için ayrı ayrı hesaplanarak, uzman grubunun beğeni dereceleri analiz edilmiştir. Analizlerde ilk olarak anket çalışmasında kullanılan eski ve mevcut görüntüleri ilişkin 7 adet fotoğraf ayrı ayrı olarak kendi içinde en yüksek puan alan kriter ve en düşük puan alan kriter olarak değerlendirilmiştir. Daha sonra her bir fotoğrafın en yüksek (5) kriterde ki yüzdeleri toplanmış ve toplam görüntü sayısına bölünmüştür. Bunun sonucunda en yüksek kriterdeki yüzde oranı 360 üzeri alanlar üstün nitelikli, 360-240 puan üzerinde olan görüntüler iyi görüntü, 240-120 arasında olanlar orta, 120 altında olanlar ise kötü görüntü olarak kabul edilmiştir.

Tablo 1.Görsel Peyzaj Analizi aşamasında kullanılan parametreler(Müderrişoğlu & Eroğlu, 2006; Özhancı & Yılmaz, 2011; Kirođlu, 2007; Kuđu Tüfekçioğlu, 2008; Altınçekiç vd., 2014; Kiper vd., 2016)

Ana Parametreler	Alt Parametreler
Uyum	Fotoğrafın çevresiyle uyumu
	Topografya, bitkisel öğeler ve yapısal öğelerin birbiriyle uyumu
	Alanın mevcut öğeleriyle kimlik (karakter) kazanması
Okunabilirlik	Peyzajın algılanabilirliği
	Algıya açık yönelme
	Algıya kapalılık (sınırlılık)
	Ayirt edici öğelerin varlığı
	Alanda bulunan özgün öğelerin varlığı
	Bakımlı temiz alan varlığı
Manzara Güzelliği	Görüntünün açıklığı (seçilebilirlik)
	Görülebilir alanın büyüklüğü
	Görüntünün derinliği
	Görüntünün netliği (engelleyen unsurların olmaması)
Tarihsellik	Tarihi öğelerin varlığı
	Tarihi öğelerin korunmuşluğu
Konfor	İnsan ölçüsüne uygunluk
	Kent mobilyası varlığı ve imaj etkisi
	Renk, malzeme, doku açısından hoşnut olma durumu

3. BULGULAR

Uzman grubunun geçmiş ve günümüz görüntülerine ait her bir fotoğrafa ilişkin değerlendirme ölçütlerine vermiş oldukları puanlamaların yüzdelerle ortalamaları istatistiksel analizlerle ortaya konularak tablolar şeklinde verilmiştir (Tablo 2, Tablo 3, Tablo 4, Tablo 5, Tablo 6, Tablo 7, Tablo 8). Tablolarda uzman grubunun verdikleri puanlara göre görüntü üzerinde en düşük ve en yüksek puan alan ölçütler saptanarak genel değerlendirme yapılmıştır.

Tablo 2.Görüntü 1'e ilişkin değerlendirme sonuçları

Değerlendirme kriterleri		1930 Taksim Meydanı					2016 Taksim Meydanı				
		1	2	3	4	5	1	2	3	4	5
Uyum	Fotoğrafın çevresiyle uyumu	-	%8,3	%25	%58,3	%8,3	%33,3	%33,3	%33,3	%16,7	%16,7
	Topografya, bitkisel öğeler ve yapısal öğelerin birbiriyle uyumu	-	-	%25	%58,3	%16,7	%41,7	%25	%25	%8,3	%16,7
	Alanın mevcut öğeleriyle kimlik (karakter) kazanması	-	%8,3	%33,3	%41,7	%16,7	%41,7	%33,3	%33,3	%8,3	%16,7
Okunabilirlik	Peyzajın algılanabilirliği	-	-	%41,7	%41,7	%16,7	%33,4	%33,3	%33,3	%10	%15
	Algıya açık yönelme	-	%16,7	%25,0	%50,0	%8,3	%41,7	%8,3	%8,3	%33,3	%8,3
	Algıya kapalılık (sınırlılık)	%8,3	%16,7	%58,3	%16,7	-	%16,7	%33,3	%33,3	%33,3	%8,3
	Ayırt edici öğelerin varlığı	-	-	%58,3	%33,3	%8,3	%33,3	%33,3	%33,3	%33,4	-
	Alanda bulunan özgün öğelerin varlığı	-	%33,3	%8,3	%41,7	%16,7	%25	%66,7	%66,7	-	%8,3
	Bakımlı temiz alan varlığı	-	%8,3	%16,7	%50	%25	%8,3	%41,7	%41,7	%50	-
	Görüntünün açıklığı (seçilebilirlik)	-	-	%33,3	%41,7	%25	%25	%25	%25	%41,7	-
Manzara Güzelliği	Görülebilir alanın büyüklüğü	-	%8,3	%16,7	%58,3	%16,7	%8,3	-	-	%41,7	%41,7
	Görüntünün derinliği	-	%8,3	%33,3	%50	%8,3	%41,7	%25	%25	%16,7	%16,7
	Görüntünün netliği (engelleyen unsurların olmaması)	-	%25	%16,7	%33,3	%25	%41,6	%16,7	%16,7	%25	%16,7
	Tarihi öğelerin varlığı	-	%8,3	%16,7	%58,3	%16,7	%25	%41,7	%41,7	%8,3	%25
Tarihsellik	Tarihi öğelerin korunmuşluğu	%8,3	-	%33,3	%41,7	%16,7	%25	%41,7	%41,7	%8,3	%25
	İnsan ölçüsüne uygunluk	-	%8,3	%25	%41,7	%25	%41,7	%16,7	%16,7	%33,3	%8,3
Konfor	Kent mobilyası varlığı ve uyumu	%8,3	%33,4	%25	%25	%8,3	%33,3	%50	%50	%8,3	%8,3
	Renk, malzeme, doku açısından hoşnut olma durumu	%8,3	-	%58,3	%25	%8,3	%41,7	%33,3	%33,3	%16,7	%8,3
 <p>En yüksek puan alan kriter; uyum (topografya, bitkisel öğeler ve yapısal öğelerin birbiriyle uyumu), okunabilirlik (bakımlı temiz alan varlığı)görüntünün açıklığı(seçilebilirlik) ve tarihsellik (tarihi öğelerin varlığı) olurken, en düşük puan alan kriter ise algıya kapalılık (sınırlılık), konfor (kent mobilyası varlığı durumu) ve tarihi öğelerin korunmuşluğu çıkmıştır.</p>		 <p>En yüksek puan alan kriter manzara güzelliği (görünebilir alan büyüklüğü) olurken, en düşük puan alan kriter ise uyum (topografya, bitkisel öğeler ve yapısal öğelerin birbiriyle uyum, alanın mevcut öğeleriyle kimlik (karakter) kazanması), okunabilirlik (algıya açık yönelme, manzara güzelliği (görüntünün derinliği görüntünün netliği, konfor (insan ölçüsüne uygunluk, renk, malzeme, doku açısından hoşnut olma durumu) çıkmıştır.</p>									

Tablo 3.Görüntü 2'ye ilişkin değerlendirme sonuçları

Değerlendirme kriterleri		1925 İstiklal Caddesi					2016 İstiklal Caddesi				
		1	2	3	4	5	1	2	3	4	5
Uyum	Fotoğrafın çevresiyle uyumu	-	-	%16,7	%41,7	%41,7	%33,3	%33,3	%33,3	%16,7	%16,7
	Topografya, bitkisel öğeler ve yapısal öğelerin birbiriyle uyumu	%8,3	%16,7	%25	%25	%25	%41,7	%25	%25	%8,3	%16,7
	Alanın mevcut öğeleriyle kimlik (karakter) kazanması	-	-	%25	%33,3	%41,7	%41,7	%33,3	%33,3	%8,3	%16,7
Okunabilirlik	Peyzajın algılanabilirliği	-	-	%41,7	%33,3	%25	%33,4	%33,3	%33,3	%10	%15
	Algıya açık yönelme	-	%25	%8,3	%41,7	%25	%41,7	%8,3	%8,3	%33,3	%8,3
	Algıya kapalılık (sınırlılık)	%16,7	-	%25	%58,3	-	%16,7	%33,3	%33,3	%33,3	%8,3
	Ayırt edici öğelerin varlığı	-	%8,3	%41,7	%33,3	%16,7	%33,3	%33,3	%33,3	%33,4	-
	Alanda bulunan özgün öğelerin varlığı	-	%8,3	%25	%33,3	%33,3	%25	%66,7	%66,7	-	%8,3
Manzara Güzelliği	Bakımlı temiz alan varlığı	-	%8,3	%16,7	%41,7	%33,3	%8,3	%41,7	%41,7	%50	-
	Görüntünün açıklığı (seçilebilirlik)	-	-	%41,7	%25	%33,3	%25	%25	%25	%41,7	-
	Görülebilir alanın büyüklüğü	-	-	%16,7	%66,7	%16,7	%8,3	-	-	%41,7	%41,7
	Görüntünün derinliği	-	-	%25	%33,3	%41,7	%41,7	%25	%25	%16,7	%16,7
Tarih selik	Görüntünün netliği (engellenen unsurların olmaması)	-	%16,7	%25	%33,3	%25	%41,6	%16,7	%16,7	%25	%16,7
	Tarihi öğelerin varlığı	-	%33,3	%8,3	%16,7	%41,7	%25	%41,7	%41,7	%8,3	%25
Konfor	Tarihi öğelerin korunmuşluğu	-	%25	%8,3	%25	%41,7	%25	%41,7	%41,7	%8,3	%25
	İnsan ölçüsüne uygunluk	-	%8,3	%25	%41,7	%25	%41,7	%16,7	%16,7	%33,3	%8,3
	Kent mobilyası varlığı ve uyumu	-	%25	%16,7	%50	%8,3	%33,3	%50	%50	%8,3	%8,3
Konfor	Renk, malzeme, doku açısından hoşnut olma durumu	-	%16,7	%33,3	%33,3	%16,7	%41,7	%33,3	%33,3	%16,7	%8,3

En yüksek puan alan kriter uyum (fotoğrafın çevresiyle uyumu, alanın mevcut öğeleriyle kimlik (karakter) kazanması), okunabilirlik (bakımlı temiz alan varlığı), manzara güzelliği (görünebilir alanın büyüklüğü, görüntünün derinliği), tarihsellik (tarihi öğelerin varlığı ve tarihi öğelerin korunmuşluğu) olurken, en düşük puan alan kriter ise okunabilirlik (algıya kapalılık) çıkmıştır

En yüksek puan alan kriter fotoğrafın çevresiyle uyumu, okunabilirlik (algıya kapalılık, sınırlılık) olurken, en düşük puan alan kriter ise tarihsellik (tarihi öğelerin varlığı) çıkmıştır.

Tablo 4.Görüntü 3'e ilişkin değerlendirme sonuçları

Değerlendirme kriterleri		1980 Gezi Parkı					2016 Gezi Parkı				
		1	2	3	4	5	1	2	3	4	5
Uyum	Fotoğrafın çevresiyle uyumu	-	%8,3	%8,3	%58,3	%25	-	%8,3	%58,3	%33,3	-
	Topografya, bitkisel öğeler ve yapısal öğelerin birbiriyle uyumu	-	-	%16,7	%66,7	%16,7	%16,7	%25	%50	-	%8,3
	Alanın mevcut öğeleriyle kimlik (karakter) kazanması	-	%8,3	%16,7	50	25	-	%41,7	%41,7	-	%16,7
Okunabilirlik	Peyzajın algılanabilirliği	-	-	%16,7	%50	%33,3	%8,3	%8,3	%66,7	-	%16,7
	Algıya açık yönelme	-	-	%8,3	%58,3	%33,3	-	%25	%58,3	-	%16,7
	Algıya kapalılık (sınırlılık)	-	%25	%33,3	%33,3	%8,3	-	%25	%25	%16,7	%33,3
	Ayırt edici öğelerin varlığı	-	-	%33,3	%50	%16,7	-	%41,7	%50	-	%8,3
	Alanda bulunan özgün öğelerin varlığı	-	-	%41,7	%50	%8,3	%8,3	%41,7	%25	-	%25
	Bakımlı temiz alan varlığı	-	%16,7	%16,7	%33,3	%33,3	-	%25	%41,7	-	%33,3
Manzara Güzelliği	Görüntünün açıklığı (seçilebilirlik)	-	%16,7	%8,3	%41,7	%33,3	-	%16,7	%58,3	-	%25
	Görülebilir alanın büyüklüğü	-	%8,3	%8,3	%33,3	%50	-	%25	%66,7	-	%8,3
	Görüntünün derinliği	-	-	%33,3	%25	%41,7	%8,3	%25	%58,3	-	%8,3
	Görüntünün netliği (engellenen unsurların olmaması)	-	-	%41,7	%25	%33,3	%8,3	%41,7	%25	-	%25
Tarihsellik	Tarihi öğelerin varlığı	-	%25	%33,3	%33,3	%8,3	%25	%25	%25	-	%25
	Tarihi öğelerin korunmuşluğu	-	%8,3	%25	%58,3	%8,3	%16,7	%50	%16,7	-	%16,7
Konfor	İnsan ölçüsüne uygunluk	-	%8,3	%33,3	%50	%8,3	-	%25	%33,3	%8,3	%16,7
	Kent mobilyası varlığı ve uyumu	-	%8,3	%41,7	%33,3	%16,7	%16,7	%41,7	%16,7	-	%25
	Renk, malzeme, doku açısından hoşnut olma durumu	-	%16,7	%25	%41,7	%16,7	-	%8,3	%58,3	-	%33,3
	En yüksek puan alan kriter manzara güzelliği (görülebilir alanın büyüklüğü ve görüntünün derinliği) olurken, en düşük puan alan kriter ise çıkmamıştır							En yüksek puan alan kriter; okunabilirlik (algıya kapalılık, bakımlı temiz alan varlığı), konfor (renk, malzeme, doku açısından hoşnut olma durumu) etkisi olurken, en düşük puan alan kriter ise tarihsellik (tarihi öğelerin varlığı) çıkmıştır.			

Tablo 5.Görüntü 4'e ilişkin değerlendirme sonuçları

Değerlendirme kriterleri		1930Taksim Maksemi					2016 Taksim Maksemi				
		1	2	3	4	5	1	2	3	4	5
Uyum	Fotoğrafın çevresiyle uyumu	-	-	%50	%33,3	%16,7	-	%25	%33,3	%25	%16,7
	Topografya, bitkisel öğeler ve yapısal öğelerin birbiriyle uyumu	-	-	%41,7	%58,3	-	-	%41,7	%33,3	%25	-
	Alanın mevcut öğeleriyle kimlik (karakter) kazanması	-	%8,3	-	%75	%16,7	%9,1	%18,9	%45,5	%18,2	%8,3
Okunabilirlik	Peyzajın algılanabilirliği	-	%25	%33,3	%33,3	%8,3	-	%33,3	%41,7	%25	%16,7
	Algıya açık yönelme	-	%25	%33,3	%25	%16,7	%8,3	%41,7	%41,7	%8,3	-
	Algıya kapalılık (sınırlılık)	-	%16,7	%33,3	%41,7	%8,3	-	%50	%25	-	-
	Ayırt edici öğelerin varlığı	-	%16,7	%16,7	%33,3	%33,3	%8,3	%16,7	%31	%16,7	%25
	Alanda bulunan özgün öğelerin varlığı	-	%8,3	%25	%25	%41,7	%8,3	%41,7	%33,3	%16,7	%27,3
	Bakımlı temiz alan varlığı	-	%16,7	%25	%33,3	%25	-	%25	%41,7	%25	-
Manzara Güzelliği	Görüntünün açıklığı (seçilebilirlik)	%8,3	-	%41,7	%25	%25	%8,3	%25	%41,7	%16,7	%8,3
	Görülebilir alanın büyüklüğü	-	%41,7	%16,7	%33,3	%8,3	-	%33,3	%50	%16,7	%8,3
	Görüntünün derinliği	-	%16,7	%50	%8,3	%25	%8,3	%33,3	%50	%8,3	-
	Görüntünün netliği (engellenen unsurların olmaması)	-	-	%50	%25	%25	%8,3	%58,3	%16,7	%8,3	-
Tarih sellik	Tarihi öğelerin varlığı	-	%8,3	%25	%16,7	%50	%8,3	%16,7	%25	%33,3	%8,3
	Tarihi öğelerin korunmuşluğu	-	%16,7	%16,7	%25	%41,7	%8,3	%33,3	%8,3	%25	%16,7
Konfor	İnsan ölçüsüne uygunluk	-	%8,3	%8,3	%50	%33,3	-	%33,3	%33,3	%25	%8,3
	Kent mobilyası varlığı ve uyumu	-	%25	%50	%25	-	%16,7	%25	%8,3	%25	%25
	Renk, malzeme, doku açısından hoşnut olma durumu	%16,7	-	%33,3	%25	%25	%8,3	%8,4	%33,3	%25	%25
	En yüksek puan alan kriter tarihsellik (tarihi öğelerin varlığı) etkisi olurken, en düşük puan alan kriter ise konfor (renk, malzeme, doku açısından hoşnut olma durumu) çıkmıştır.						En yüksek puan alan kriter okunabilirlik (alanda bulunan özgün öğelerin varlığı) etkisi olurken, en düşük puan alan kriter ise konfor (kent mobilyası varlığı ve uyumu) çıkmıştır.				

Tablo 6.Görüntü 5'e ilişkin değerlendirme sonuçları

Değerlendirme kriterleri		1960 Atatürk Kültür Merkezi					2016 Atatürk Kültür Merkezi				
		1	2	3	4	5	1	2	3	4	5
Uyum	Fotoğrafın çevresiyle uyumu	-	-	%58,3	%8,3	%33,3	-	%25	%41,7	-	%33,3
	Topografya, bitkisel öğeler ve yapısal öğelerin birbiriyle uyumu	-	%16,7	%33,3	%33,3	%16,7	-	%25	%41,7	-	%33,3
	Alanın mevcut öğeleriyle kimlik (karakter) kazanması	-	%8,3	%33,3	%16,7	%41,7	-	%50	%8,3	-	%41,7
Okunabilirlik	Peyzajın algılanabilirliği	-	-	%50	%16,7	%33,3	%8,3	%8,3	%50	-	%33,3
	Algıya açık yönelme	-	%8,3	%50	%16,7	%25	%8,3	-	%66,7	-	%25
	Algıya kapalılık (sınırlılık)	%8,3	%25	%41,7	%25	-	%8,3	%16,7	%41,7	-	%33,3
	Ayırt edici öğelerin varlığı	-	-	%25	%25	%50	-	%25	%33,3	-	%41,7
	Alanda bulunan özgün öğelerin varlığı	-	%8,3	%25	%25	%41,7	-	%33,3	%33,3	-	%33,3
	Bakımlı temiz alan varlığı	-	%8,3	%25	%33,3	%33,3	-	%8,3	%58,3	-	%33,3
Manzara Güzelliği	Görüntünün açıklığı (seçilebilirlik)	-	%25	%16,7	%8,3	%50	%8,3	%8,3	%16,7	%8,3	%58,3
	Görülebilir alanın büyüklüğü	-	-	%33,3	%33,3	%33,3	-	%25	%16,7	%8,3	%50
	Görüntünün derinliği	-	%33,3	%25	%33,3	%8,3	%8,3	%41,7	%25	-	%25
	Görüntünün netliği (engellenen unsurların olmaması)	-	%16,7	%41,7	%16,7	%25	%8,3	-	%41,7	%8,3	%41,7
Tarih sellik	Tarihi öğelerin varlığı	-	%25	%25	%25	%25	%8,3	%50	%16,7	-	%25
	Tarihi öğelerin korunmuşluğu	-	%8,3	%25	%41,7	%25	%16,7	%33,3	%33,3	-	%16,7
Konfor	İnsan ölçüsüne uygunluk	-	%8,3	%33,3	%50	%8,3	-	%25	%25	-	%50
	Kent mobilyası varlığı ve uyumu	-	%8,3	%50	%33,3	%8,3	-	%25	%58,3	-	%16,7
	Renk, malzeme, doku açısından hoşnut olma durumu	-	%16,7	%41,7	%33,3	%8,3	-	%25	%50	-	%25

En yüksek puan alan kriter **okunabilirlik (ayırtedici öğelerin varlığı)**, **manzara güzelliği (görüntünün açıklığı)** etkisi olurken, en düşük puan alan kriter ise **okunabilirlik (algıya kapalılık)** çıkmıştır.

En yüksek puan alan kriter **manzara güzelliği (görüntünün açıklığı)** etkisi olurken, en düşük puan alan kriter ise **tarihsellik (tarihi öğelerin korunmuşluğu)** çıkmıştır.

Tablo 7.Görüntü 6'ya ilişkin değerlendirme sonuçları

Değerlendirme kriterleri		1913 Cumhuriyet Caddesi					2016 Cumhuriyet Caddesi				
		1	2	3	4	5	1	2	3	4	5
Uyum	Fotoğrafın çevresiyle uyumu	-	-	%16,7	%66,7	%16,7	%8,3	%16,7	%50	%8,3	%16,7
	Topografya, bitkisel öğeler ve yapısal öğelerin birbiriyle uyumu	-	-	%25	%50	%25	%8,3	%41,7	%25	-	%25
	Alanın mevcut öğeleriyle kimlik (karakter) kazanması	-	%16,7	%25	%41,7	%16,7	%16,7	%33,3	%41,7	-	%8,3
Okunabilirlik	Peyzajın algılanabilirliği	-	-	%8,3	%58,3	%33,3	-	%33,3	%33,3	%8,3	%25
	Algıya açık yönelme	-	%16,7	%8,3	%41,7	%33,3	-	%16,7	%66,7	%8,3	%8,3
	Algıya kapalılık (sınırlılık)	%8,3	%25	%41,7	%16,7	%8,3	%33,3	%16,7	%41,7	-	%8,3
	Ayırt edici öğelerin varlığı	-	%41,7	%16,7	%8,3	%33,3	-	%41,7	%41,7	-	%16,7
	Alanda bulunan özgün öğelerin varlığı	-	%50	%8,3	%16,7	%25	%8,3	%33,3	%25	-	%33,3
	Bakımlı temiz alan varlığı	-	%16,7	%33,3	%8,3	%41,7	-	%8,3	%25	%16,7	%50
Manzara Güzelliği	Görüntünün açıklığı (seçilebilirlik)	-	%16,7	%16,7	%33,3	%33,3	%8,4	%8,3	%33,3	%8,3	%41,7
	Görülebilir alanın büyüklüğü	-	%16,7	%8,3	%41,7	%33,3	-	%8,3	%50	%8,3	%33,3
	Görüntünün derinliği	%8,3	%25	%16,7	%16,7	%33,3	-	%50	%33,3	-	%16,7
	Görüntünün netliği (engellenen unsurların olmaması)	-	%8,3	%8,3	%58,3	%25	-	%41,7	%16,7	%8,3	%33,3
Tarih sellik	Tarihi öğelerin varlığı	%8,3	%25	%25	%8,3	%33,3	%33,3	%41,7	%25	-	-
	Tarihi öğelerin korunmuşluğu	%8,3	%16,7	%33,3	%8,3	%33,3	%8,3	%33,3	%33,3	%25	-
Konfor	İnsan ölçüsüne uygunluk	-	-	%25	%41,7	%33,3	-	%41,7	%25	%8,3	%25
	Kent mobilyası varlığı ve uyumu	-	%16,7	%41,7	%33,3	%8,3	-	%41,7	%33,3	-	%25
	Renk, malzeme, doku açısından hoşnut olma durumu	-	%25	%33,3	%33,3	%8,3	%8,3	%25	%50	-	%16,7
 <p>En yüksek puan alan kriter okunabilirlik (bakımlı temiz alan varlığı) etkisi olurken, en düşük puan alan kriter ise algıya kapalılık, sınırlılık, görüntünün derinliği, tarihi öğelerin varlığı, tarihi öğelerin korunmuşluğu çıkmıştır.</p>		 <p>En yüksek puan alan kriter okunabilirlik (bakımlı temiz alan varlığı) etkisi olurken, en düşük puan alan kriter ise okunabilirlik (algıya kapalılık) ve tarihsellik (tarihi öğelerin varlığı) çıkmıştır.</p>									

Tablo 8.Görüntü 7'ye ilişkin değerlendirme sonuçları

Değerlendirme kriterleri		1969 The Marmara Oteli					2016 The Marmara Oteli				
		1	2	3	4	5	1	2	3	4	5
Uyum	Fotoğrafın çevresiyle uyumu	-	-	%58,3	%33,3	%8,3	%8,3	%33,3	%25	%16,7	%16,7
	Topografya, bitkisel öğeler ve yapısal öğelerin birbiriyle uyumu	-	%16,7	%50	%25	%8,3	%16,7	%41,7	%33,3	%8,3	-
	Alanın mevcut öğeleriyle kimlik (karakter) kazanması	%8,3	%25	%25	%25	%16,7	%16,7	%33,3	%16,7	%33,3	-
Okunabilirlik	Peyzajın algılanabilirliği	-	%41,7	%33,3	%16,7	%8,3	%8,3	%33,3	%33,3	%25	-
	Algıya açık yönelme	-	%27,3	%36,4	%27,3	%9,1	%16,7	%16,7	%33,3	%25	%8,3
	Algıya kapalılık (sınırlılık)	-	%33,3	%41,7	%16,7	%8,3	-	%33,3	%33,3	%25	%8,3
	Ayırt edici öğelerin varlığı	%8,3	%8,3	%50	%16,7	%16,7	-	%25	%50	%16,7	%8,3
	Alanda bulunan özgün öğelerin varlığı	%8,3	%33,3	%8,3	%33,3	%16,7	%8,3	%41,7	%25	%16,7	%8,3
	Bakımlı temiz alan varlığı	-	%16,7	%41,7	%16,7	%25	-	-	%41,7	%58,3	-
Manzara Güzelliği	Görüntünün açıklığı (seçilebilirlik)	-	%18,2	%27,3	%45,5	%9,1	-	%8,3	%41,7	%25	%25
	Görülebilir alanın büyüklüğü	-	%33,3	%33,3	%33,3	-	%8,3	%16,7	%33,3	%33,3	%8,3
	Görüntünün derinliği	%8,3	%25	%33,3	%16,7	%16,7	-	%50	%33,3	%16,7	-
	Görüntünün netliği (engellenen unsurların olmaması)	%8,3	-	%58,3	%25	%8,3	-	%41,7	%16,7	%16,7	%25
Tarih sellik	Tarihi öğelerin varlığı	%16,7	%16,7	%25	%25	%16,7	%16,7	%58,3	%16,7	%8,3	-
	Tarihi öğelerin korunmuşluğu	%16,7	%16,7	%25	%16,7	%16,7	%16,7	%50	%25	-	%8,3
Konfor	İnsan ölçüsüne uygunluk	-	-	%33,3	%50	%16,7	%8,3	%25	%33,3	%33,3	-
	Kent mobilyası varlığı ve uyumu	-	%8,3	%58,3	%25	%8,3	%8,3	%33,3	%33,3	%25	-
	Renk, malzeme, doku açısından hoşnut olma durumu	-	%16,7	%50	%25	%8,3	%8,3	%25	%58,3	%8,3	-
 <p>En yüksek puan alan kriter okunabilirlik (bakımlı temiz alan varlığı) etkisi olurken, en düşük puan alan kriter ise tarihsellik (tarihi öğelerin varlığı ve tarihi öğelerin korunmuşluğu) çıkmıştır.</p>		 <p>En yüksek puan alan kriter manzara güzelliği (görüntünün açıklığı) etkisi olurken, en düşük puan alan kriter ise uyum (topografya, bitkisel öğeler ve yapısal öğelerin birbiriyle uyumu, alanın mevcut öğeleriyle kimlik (karakter) kazanması), okunabilirlik (algıya açık yönelme), tarihsellik (tarihi öğelerin varlığı, tarihi öğelerin korunmuşluğu) çıkmıştır</p>									

4. SONUÇ

Yapılan görsel peyzaj analizi sonucunda, öncelikle her bir ana ve alt parametre için uzman grubu tarafından geçmiş ve günümüz kullanımına ilişkin en yüksek puan alan görüntüler ana ve alt parametreler temelinde incelenerek çıkan sonuçlar Tablo 9. da karşılaştırılmıştır. Buna göre; geçmiş dönem görüntülerine ilişkin yapılan değerlendirmelere göre; uyum açısından İstiklal Caddesi, okunabilirlik açısından Gezi Parkı, Cumhuriyet Caddesi ve Atatürk Kültür Merkezi, manzara güzelliği açısından Gezi Parkı, tarihsellik ve konfor açısından Taksim Maksemi tercih edilmiştir. 2016 yılı görüntüleri açısından ise; Atatürk Kültür Merkezi uyum ve manzara güzelliği açısından, Gezi Parkı da okunabilirlik açısından en çok tercih edilen alan olarak değerlendirilmiştir.

Tablo 9. Parametre bazında en yüksek puan alan geçmiş ve günümüz görüntüleri

	Değerlendirme Ölçütleri	En yüksek puan alan geçmiş dönem görüntüsü	En yüksek puan alan günümüz görüntüsü
Uyum	Fotoğrafın çevresiyle uyumu	İstiklal Caddesi (G2)	İstiklal Caddesi (G2) Atatürk Kültür Merkezi (G5)
	Topografya, bitkisel öğeler ve yapısal öğelerin birbiriyle uyumu	İstiklal Caddesi (G2) Cumhuriyet Caddesi (G6)	Atatürk Kültür Merkezi (G5)
	Alanın mevcut öğeleriyle kimlik (karakter) kazanması	İstiklal Caddesi (G2) Atatürk Kültür Merkezi (G5)	Atatürk Kültür Merkezi (G5)
Okunabilirlik	Peyzajın algılanabilirliği	Gezi Parkı (G3) Atatürk Kültür Merkezi (G5) Cumhuriyet Caddesi (G6)	Gezi Parkı (G3)
	Algıya açık yönelme	Gezi Parkı (G3) Cumhuriyet Caddesi (G6)	Gezi Parkı (G3)
	Algıya kapalılık (sınırlılık)	-	İstiklal Caddesi (G2) Atatürk Kültür Merkezi (G5)
	Ayırt edici öğelerin varlığı	Atatürk Kültür Merkezi (G5)	Atatürk Kültür Merkezi (G5)
	Alanda bulunan özgün öğelerin varlığı	Taksim Maksemi (G4) Atatürk Kültür Merkezi (G5)	Gezi Parkı (G3) Atatürk Kültür Merkezi (G5) Cumhuriyet Caddesi (G6)
	Bakımlı temiz alan varlığı	Cumhuriyet Caddesi (G6)	Gezi Parkı (G3) Cumhuriyet Caddesi (G6)
Manzara Güzelliği	Görüntünün açıklığı (seçilebilirlik)	Atatürk Kültür Merkezi (G5)	Atatürk Kültür Merkezi (G5)
	Görülebilir alanın büyüklüğü	Gezi Parkı (G3)	Gezi Parkı (G3) Atatürk Kültür Merkezi (G5)
	Görüntünün derinliği	İstiklal Caddesi (G2) Gezi Parkı (G3)	-
	Görüntünün netliği (engellenen unsurların olmaması)	Gezi Parkı (G3)	Atatürk Kültür Merkezi (G5)
Tarihsellik	Tarihi öğelerin varlığı	Taksim Maksemi (G4)	-
	Tarihi öğelerin korunmuşluğu	İstiklal Caddesi (G2) Taksim Maksemi (G4)	-
Konfor	İnsan ölçüsüne uygunluk	Taksim Maksemi (G4) Cumhuriyet Caddesi (G6)	Atatürk Kültür Merkezi (G5)
	Kent mobilyası varlığı ve uyumu	-	Gezi Parkı (G3)
	Renk, malzeme, doku açısından hoşnut olma durumu	Taksim Maksemi (G4)	-

Genel olarak yapılan değerlendirmelerde ise (Şekil 4, Tablo 10), tarihi öğeler ve topografya ve bitkisel öğelerin uyumlu bir bütünlük oluşturduğu, algılanabilir, renk, malzeme, doku açısından düzenli bir uyum ve konforun tasarlandığı görünümler görsel açıdan olumlu olarak

değerlendirilmiştir. Buna karşın, kat yüksekliği, cephe birliği, renk, doku ve malzeme gibi özellikler açısından alanın tarihi görünümü ile uyumlu bir birlikteliğin sağlanamadığı ve mekansal bütünlüğün algılanamadığı görüntüler ise görsel peyzaj kalitesi açısından düşük olarak değerlendirilmiştir. Altınçekiç vd. (2014) ve URL (2010) gibi Taksim meydanını içeren çalışmalarda da benzer noktalara vurgu yapılmıştır.

Şekil 4. Araştırma alanının görsel peyzaj analizi haritası

Tablo 10. Görüntülere ilişkin genel değerlendirme

Görüntü No	Puan Aralığı (Geçmiş Dönem)				Puan Aralığı (2016 yılı görünümü)			
	<120 Düşük	120-240 Orta	240-360 İyi	360> Yüksek	<120 Düşük	120-240 Orta	240-360 İyi	360> Yüksek
Görüntü 1			√			√		
Görüntü 2				√			√	
Görüntü 3				√				√
Görüntü 4				√		√		
Görüntü 5				√				√
Görüntü 6				√		√		
Görüntü 7		√			√			

Çalışma kapsamında elde edilen en önemli sonuçlardan biri de, geçmiş döneme ilişkin görüntülerin, günümüz görünümüne oranla görsel peyzaj kalitesi açısından daha fazla oranda tercih edilmesi olmuştur. Buna göre geçmiş döneme ilişkin olarak, Taksim Meydanı görsel peyzaj kalitesi açısından iyi, İstiklal Caddesi, Gezi Parkı, Taksim Maksemi, Atatürk Kültür Merkezi ve Cumhuriyet Caddesi'ne ilişkin G2,G3,G4,G5, ve G6 nolu görüntüler ise görsel peyzaj kalitesi açısından çok yüksek çıkmıştır. Günümüz görüntüleri görsel peyzaj kalitesi açısından değerlendirildiğinde ise, The Marmara Oteli'nin yer aldığı 7 nolu görüntü düşük, G1, G4, G6 nolu görüntüler orta, İstiklal Caddesi'nin yer aldığı 2 nolu görüntü iyi, Gezi parkı ve Atatürk Kültür Merkezi'nin yer aldığı 3 ve 5 nolu görüntüler ise yüksek olarak tercih edilmiştir. Bu sonuç zaman içerisinde alan ve yakın çevresine ilişkin görsel algının giderek zayıfladığını göstermiştir. Sonuç olarak Taksim meydanı ve yakın çevresi İstanbul için önemli bir Landmark niteliği taşımaktadır. Özellikle de kullanıcı yoğunluğu, sanatsal, kültürel, rekreasyonel, ekonomik gibi pek çok aktivite çeşitliliği ve tarihsel geçmiş gibi pek çok açılardan en önemli meydanlardan birini oluşturmaktadır. Bütün bu özelliklere sahip alan ve yakın çevresinin uyum, okunabilirlik, konfor, tarihsellik ve manzara güzelliği gibi parametreler açısından çevre kimliği ile bütünleştirildiği tasarım ve uygulamalara önem verilmesi alanın görsel yönden kalitesini arttıracaktır.

Not: Bu çalışma Namık Kemal Üniversitesi Peyzaj Mimarlığı Anabilim Dalı'nda yürütülmüş olan Yüksek Lisans tezinden yararlanılarak hazırlanmıştır.

KAYNAKLAR

- Altınçekiç, H.S.Ç. (2000). İstanbul Metropolü'nde meydanların rekreasyon işlev yönünden önemi üzerine araştırmalar. Yayınlanmamış Doktora Tezi, İstanbul Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü, Peyzaj Mimarlığı Anabilim Dalı, İstanbul.
- Altınçekiç, H.S.Ç. Ergin, B., Tanfer, M., (2014). Tarihsel süreç içinde kent kimliğinin mekânsal kalite değerlendirmesi üzerine bir araştırma (Taksim Meydanı). Artvin Çoruh Üniversitesi Orman Fakültesi Dergisi, 15(2): 132-148.
- Apak, H., Erdönmez, E. (2015). Kentsel bellekte meydan, San Marco Meydanı. Kent Akademisi, 8(3): 73-96.
- Atalay, N. (2011). Kent meydanı: kamusal-estetik çerçevede eleştirel bir değerlendirme. Yayınlanmamış Doktora Tezi, İstanbul Teknik Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü, Mimarlık Anabilim Dalı, İstanbul.
- Erdönmez, E. (2014). Kamusal alanların biçimlenmesi, İTÜ Vakfı Dergisi, 63, İstanbul.
- İnceoğlu, M., Aytuğ, A., (2009). Kentsel mekânda kalite kavramı. Megaron Dergisi, 4(3): 131-146.
- Kır, İ. (2009). Kent meydanlarının kent kimliği üzerine etkileri; İzmir Örneği. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Ege Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü, Peyzaj Mimarlığı Anabilim Dalı, İzmir.
- Kıroğlu, E. (2007). Erzurum kenti ve yakın çevresindeki bazı rekreasyon alanlarının görsel peyzaj kalitesi yönünden değerlendirilmesi. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Atatürk Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü, Peyzaj Mimarlığı Anabilim Dalı, Erzurum.
- Kiper, T. Korkut, A., Üstün Topal, T., (2016). Kıyıköy örneğinde ekoturizm planlamasına yönelik görsel peyzaj analizinin uygulanması. NKUBAP.00.18.AR.14.10 No'lu Namık Kemal Üniversitesi Bilimsel Araştırma Projesi.
- Kuşu Tüfekçioğlu, H. (2008). Tarihsel çevrede görsel peyzaj kalite değerlendirmesi İstanbul Yedikule örneği. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, İstanbul Teknik Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü, Peyzaj Mimarlığı Anabilim Dalı, İstanbul.
- Müderrişoğlu, H. ve Eroğlu, E. (2006). Bazı ibreli ağaçların kar yükü altında görsel algılanmasındaki farklılıklar. Süleyman Demirel Üniversitesi Orman Fakültesi Dergisi, A (1):136-146.
- Ölmez Kalender, S., Demiroğlu, D. (2011). Tarihi süreç içerisinde sivas kent meydanı'nın irdelenmesi. İnönü Üniversitesi Sanat ve Tasarım Dergisi, 1(3):354-365.
- Özer, M.N. ve Ayten, M.A. (2005). Kamusal Odak Olarak Kent Meydanları. Planlama. 3: 96-103.
- Özhancı E. ve Yılmaz H. (2011). Rekreasyon Alanlarının Görsel Peyzaj Kalitesi Yönünden Değerlendirilmesi; Erzurum Örneği. Iğdır Ün. Fen Bilimleri Enst. Dergisi, 1(2): 67-76.
- Özkan, G.D., Alpak, E.M., Özbilen, A. (2015). Visual preferences in urban scenes: evaluation of perception change in the Trabzon City 2-4 February 2015- Istanbul, Turkey

Proceedings of INTCESS15- 2nd International Conference on Education and Social Sciences.

Sancar, C., Acar, C. (2016). Türkiye’de kent peyzajının yeni yüzleri olarak meydanlar: Trabzon-Ortahisar “Atatürk Alanı” Dönüşüm Projesi . İnönü Üniversitesi Sanat ve Tasarım Dergisi. 6(13): 57-73.

Taşcı, H. (2014). Bir hayat tarzı olarak şehir mekan meydan. Kaknüs Yayınları, İstanbul.

URL, 2010. www.skb.gov.tr/wp-content/uploads/2012/09/İSTANBUL-MEYDANLARI.pdf. (Erişim tarihi: 14.05.2018).

EXTENDED ABSTRACT

In addition to their function as a gathering/scattering center and visual appeal in the city, the squares especially have become places of meeting and gathering for the people of the city as well as for other visitors. Thus, they have become multipurpose spaces where people are away from the chaos of the city, have the opportunity to relax and rest, see each other and share the events in the city. At this point, the squares called the agora, forum, plaza, campo, piazza, grand place, from the ancient times until the early periods of the Republic, were an important part of urban culture that reflects philosophy and life style of the cities. Nowadays, however, the squares have turned into intersection or parking spaces for cities that have grown with technological developments, changing and transforming living standards and rapid population growth. At this point, the squares have differentiated in terms of function and form over time, and have gained effective characteristics with their spatial qualities and characteristic features and also visually with their different designs. Hence, physical, visual and social interactions have been observed on the squares with the transformations emerging on the whole of image, identity and meaning. In this case, the user's perception of the visual quality of the surrounding area is also very important. Otherwise, as the user's perception weakens, the relationship between the person and the environment gradually decreases and causes the environment not to be preferred. In this context, the changes in Taksim Square, which has an important historical accumulation for the city of Istanbul, and its surrounding neighborhoods, related to visual and landscape quality of past and present state were examined in this article. In this direction, perceptual differences related to the visual landscape were determined in terms of the old and new urban aspects of the area and the answers to the following questions were sought:

- Which is preferred between the past and present appearance of Taksim square and its close surroundings?
- What are the areas of the Taksim square and its surrounding areas that have a visual appeal in terms of past and present appearance?

The main material of the study is the Taksim Square and its near surroundings located in the district of Beyoğlu in Istanbul. The selected area is approximately 210,000 m².

Taksim Square and its immediate surroundings were chosen as the research area since it is a symbol of Istanbul city identity, it has important transportation links, it has a historical monumental structure and traditional architectural texture, it has commercial spaces, it is a landmark for Istanbul city and it has a demand for intensive usage.

Visual landscape analysis method was used in the study. In this context, past and present images consisting of 7 shots belonging to Taksim Square, Taksim Maksemi, İstiklal Caddesi, Cumhuriyet Caddesi, Gezi Park, Atatürk Cultural Center and The Marmara Hotel, which are important in terms of urban identity, were used. Images that offers broad visibility and places that have made important contributions to the urban identity from the past to the present day have become important factors in the selection of photos. The past and present images of the 7 selected photographs were evaluated by 12 expert groups with the 5 Likert Scale (1 lowest, 5 highest) based on 5 main 18 subparameters. The parameters used are given below.

Main Parameters	Subparameters
Harmony	Harmony with the periphery of the photo

	Harmony between topography, herbal items and structural items
	Identity acquisition of the area by means of its existing elements
Legibility	Perceivability of landscape
	Perceivable explicit routing
	Imperceptibility (limitedness)
	Presence of distinguishing items
	Presence of original items in the field
	Presence of preserved clean area
Landscape Beauty	Display clarity (selectivity)
	Size of visible area
	Depth of view
	Visual clarity (no obstacles)
Historicity	Presence of historical items
	Preservation of historical items
Comfort	Compliance with human dimension
	City furniture existence and image effect
	Satisfaction with color, material, texture

Percentage averages of the scores given by the expert group to the evaluation criteria for each of the identified images belonging to the past and the present are given in the form of schedules with statistical analysis.

According to the scores given by the expert group in the schedules, the lowest and highest scoring criteria were determined and general evaluation was made accordingly.

In the general evaluation, the 7th image where The Marmara Hotel is located is low, 1st, 4th and 6th images are medium, and 2nd image located in the Istiklal Caddesi is good in terms of visual quality. Taking these assessments into consideration, it was seen that the expert group preferred the city's old appearance at a higher than the new appearance level in terms of visual landscape quality. At this point, new images are preferred at a lower level, due to reasons such as the disappearance of historical structures or the loss of its characteristics and the lack of a harmonious coexistence between old and new urban texture. Thus, perceivability is gradually weakening from the past to the present day. At this point, especially the support and strengthening of the local, original architecture with identity is highly influential in the formation of an effective character in visual landscape.

Especially in this point, the support and strengthening of the regional, original and identity architecture is very influential in the formation of an effective character in visual landscape.